

ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการคิดเป็น
ที่มีต่อการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของ
เยาวชนไทยภูเขา

นายบุญญภัค ถายา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาอกระบบโรงเรียน ภาควิชา นโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTS OF ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES BASED ON KIT PHEN
CONCEPT ON AIDS PREVENTATION OF HILLTRIBE YOUTH

Mr.Punyapuk Taya

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Non-Formal Education

Department of Educational Policy, Management, and Leadership

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2008

Copyright of Chulalongkorn University

511579

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน
ตามแนวคิดการคิดเป็นที่มีต่อการคิดเป็นในการป้องกัน
โรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขา

โดย

นายบุญญภัค ถายา

สาขาวิชา

การศึกษานอกระบบโรงเรียน

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

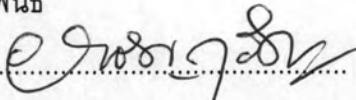
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา

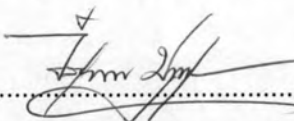

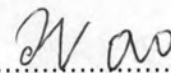
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.... คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

.... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา)

.... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วรรณ อภินันท์กุล)

บุญญภัค ถายา : ผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการคิดเป็นที่มีต่อ
 การคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขา (EFFECTS OF ORGANIZING NON-
 FORMAL EDUCATION ACTIVITIES BASED ON KIT PHEN CONCEPT ON AIDS
 PREVENTATION OF HILLTRIBE YOUTH) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก :
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา, 198 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและนำเสนอกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการคิดเป็น
 เพื่อที่มีต่อการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขา เปรียบเทียบ ความรู้ พฤติกรรม และการคิดเป็นเกี่ยวกับโรค
 เอดส์ ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มทดลอง และเปรียบเทียบ ความรู้ พฤติกรรม และการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์
 ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นเยาวชนไทยภูเขา ตำบลแม่ยาว อ.เมือง จ.
 เชียงราย จำนวน 34 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความรู้
 แบบวัดเจตคติ แบบวัดพฤติกรรม และแบบวัดคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่า ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า
 เบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1.รูปแบบกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อที่มีต่อการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์
 ของเยาวชนไทยภูเขาประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1.)ขั้นกำเเนกปัญหา 2.) ขั้นหามูลเหตุของปัญหา 3.) ขั้นหาวิธีการ
 หรือทางเลือกในการแก้ไขปัญหา 4.) ขั้นตัดสินใจแก้ไขปัญหา 5.) ขั้นปฏิบัติ 6.) ขั้นประเมินผล
- 2.ผลการเปรียบเทียบ คะแนนความรู้ พฤติกรรม และการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้า
 ร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่า หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน เยาวชนไทยภูเขามี
 คะแนนความรู้ พฤติกรรม และการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- 3.ผลการเปรียบเทียบ คะแนนความรู้ พฤติกรรม และการคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่ม
 ทดลองหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน พบว่า กลุ่มทดลองมี คะแนนความรู้ พฤติกรรม และการคิดเป็น
 เกี่ยวกับโรคเอดส์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา นโยบาย การจัดการ และความเป็นผู้นำทางการศึกษา..ลายมือชื่อนิสิต.....
 สาขาวิชาการศึกษานอกระบบโรงเรียน.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....
 ปีการศึกษา.....2551.....

4883811127 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEY WORD: NON-FORMAL EDUCATIO / KIT PHEN/ AIDS PREVENTATION/ HILLTRIBE /

PUNYAPUK TAYA : EFFECTS OF ORGANIZING NON-FORMAL EDUCATION ACTIVITIES
BASED ON KIT PHEN CONCEPT ON AIDS PREVENTATION OF HILLTRIBE YOUTH.THESIS

PRINCIPAL ADVISOR : ASST.PROF.WIRATHEP PRATHUMCHAROENWATTANA, Ph.D.

198 pp.

The purpose of this thesis research were to 1) develop non-formal education activities; 2) compare knowledge, behavior and kit Phen of AIDS of hilltribe youth between pre-test and post-test score; 3) compare knowledge, behavior and kit Phen of AIDS of hilltribe youth between the experimental group and the control group. The sample of this research were 34 hilltribe youth of maeyao chaingrai province. The sample were divided into two groups the experimental group and the controlled group. The research instruments were knowledge achievements test, behavior questionnaire and kit Phen test of AIDS . The data analyzed was by using the percentage (%), mean (X), standard deviation (SD) and t-test

The research finding were as follows :

1. Non-formal education of activities model based on Kit Phen concept on aids prevention of hilltribe youth comprised of 6 step 1) object 2) proplem 3) choise of solution 4) solution 5) operation and 6) evaluation
2. To compare the score of knowledge, behavior and kit Phen of AIDS before and after non-formal education activities, the hilltribe youth gained higher level of knowledge, behavior and Kit Phen in AIDS with significance at the .05 level
3. To compare the score of knowledge, behavior and kit Phen of AIDS between the experimental group and controlled group, the experimental group gained higher level of knowledge, behavior and kit Phen in AIDS with astatistical significance differences at .05 level

Department: Educational Policy, Management, and Leardership.....Student's signature *Punyapuk Taya*

Field of study: Non-Formal education..... Principal Advisor's signature *Wirathep P. Charoentattana*

Academic year 2008

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระเทพ ปทุมเจริญวัฒนา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ และให้กำลังใจตั้งแต่ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้น อีกทั้งยังให้คำสอนและข้อคิดประการอื่นๆ ที่ผู้วิจัยสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน อีกด้วยผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สาขาวิชาการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้นโรงเรียนทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาแก่ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล รองศาสตราจารย์ เกียรติวรรณ อมาตยกุล อ.ดร.วรรัตน์ อภินันท์กุล ที่ได้ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาโดยตลอด ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ คุณพรชัย พรสวรรค์ หัวหน้าสถานีอนามัย ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย ที่กรุณาสละเวลาในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นประโยชน์ในงานวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณ อ.สุวิธิตา จรุงเกียรติกุล ที่ช่วยตรวจสอบบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมูลนิธิกระจกเงาจังหวัดเชียงรายที่ได้ให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบคุณ น้องๆเยาวชนชนไทยภูเขา บ้านอาจำ บ้านอาผ่า บ้านจะแล บ้านห้วยแม่ซ้าย บ้านยะฟู ต.แม่ยาว อ.เมือง จ.เชียงราย ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณนันทภา ชมพูนุตร คุณนิธิตา วรวิทยาคม คุณสิริวรา หงส์วิทยากร คุณภัทรพร มงคลวัฒน์ คุณพรรษา พรประเสริฐ คุณเพลินดา เกษร คุณณัฐธิดา จันทรมณี รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ในสาขาวิชาการศึกษาชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณปู่ คุณย่า บิดาและมารดา ของผู้วิจัย และทุกคนในครอบครัวของผู้วิจัย ที่ได้ให้การอบรมสั่งสอนและให้กำลังใจมาโดยตลอดจนผู้วิจัยมีวันนี้ และขอขอบคุณทุกท่านที่ผู้วิจัยไม่ได้เอ่ยนามที่มีส่วนทำให้ผู้วิจัยมีวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
สมมติฐานการวิจัย	10
ขอบเขตการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในงานวิจัย	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	12
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
ตอนที่ 1 การคิดเป็น.....	14
ตอนที่ 2 การศึกษานอกระบบโรงเรียน.....	27
ตอนที่ 3 วัฒนธรรมทางเพศของเยาวชนไทยภูเขา.....	35
ตอนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวโรคเอดส์.....	36
ตอนที่ 5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
ตอนที่ 6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	49
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
การกำหนดเครื่องมือ และการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50

	การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	95
	สรุปผลการวิจัย.....	97
	อภิปรายผลการวิจัย.....	105
	ข้อเสนอแนะ.....	116
	รายการอ้างอิง.....	117
	ภาคผนวก.....	124
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	198

ตาราง	หน้า
1	แผนการจัดกิจกรรมตามแนวคิดการคิดเป็น เพื่อการป้องกันโรคเอดส์.....52
2	คะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตาม แนวคิดการคิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกัน โรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขา.....80
3	คะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตาม แนวคิดการคิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ ของเยาวชนไทยภูเขา... ..81
4	คะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวีของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิด การคิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของ เยาวชนไทยภูเขา.....82
5	คะแนนเฉลี่ย การคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ของกลุ่มควบคุมก่อน และหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิด การคิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของ เยาวชนไทยภูเขา.....83
6	คะแนนเฉลี่ย การคิดเป็นของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วม กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อ เสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขา 84
7	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้ก่อนและหลังเข้าร่วม กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อเสริม สร้างการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขาของกลุ่ม ควบคุมและกลุ่มทดลอง และกลุ่มทดลอง.....85
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิด การคิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชน ไทยภูเขาของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....86

สารบัญตาราง

ญ

ตาราง	หน้า
9	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย การคิดเป็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ก่อนและ หลังเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการ คิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชน ไทยภูเขาของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....88
10	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยทดสอบความรู้ระหว่างกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองหลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกัน โรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขา.....90
11	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย พฤติกรรมเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอชไอวี ระหว่างกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองหลังการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียนตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็น ในการป้องกันโรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขา.....91
12	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย การคิดเป็นระหว่างกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองหลังการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน ตามแนวคิดการคิดเป็นเพื่อเสริมสร้างการคิดเป็นในการป้องกัน โรคเอดส์ของเยาวชนไทยภูเขา 92

สารบัญภาพ

๘

ภาพ		หน้า
ภาพที่ 1	แสดงแนวการคิดเป็นของ ดร. โกวิท วรพิพัฒน์	19
ภาพที่ 2	แสดงกระบวนการคิดเป็นของ ดร. โกวิท วรพิพัฒน์.....	19
ภาพที่ 3	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48